

Waarom promoveren?

Verslag van de landelijke bijeenkomst voor promovendi van de Vereniging voor Belastingwetenschap, gehouden op woensdag 29 oktober 2025 op de Vrije Universiteit, te Amsterdam.

S. Veelenturf¹

“Te vaak denkt men dat een mooi resultaat voor zichzelf spreekt, dat een eerste publicatie in een toptijdschrift alle deuren opent. Maar een artikel heeft geen gezicht. Je kan er geen pizza mee eten, tot ’s avonds laat mee discussiëren of eens lekker mee lachen. Onbekend maakt onbemind. Reis daarom als ambassadeur de wereld rond en leg uit waarom dit resultaat nu zo belangrijk is.”²

1. Inleiding

Op woensdag 29 oktober 2025 werd de zesde editie van de landelijke bijeenkomst voor promovendi van de Vereniging voor Belastingwetenschap (hierna: de Vereniging) gehouden in Amsterdam.³ De Vereniging organiseert de bijeenkomst voor fiscalisten die bezig zijn met het schrijven van een proefschrift of van plan zijn daaraan te beginnen. De Vereniging beoogt jonge fiscalisten te inspireren tot een waardevolle bijdrage aan de belastingwetenschap en de onderlinge discussie te stimuleren. Voor allen die er niet bij konden zijn, of liever in de anonimiteit dromen over het schrijven van een dissertatie, is dit verslag geschreven.

De zaal was (opnieuw) gevuld met een breed palet aan deelnemers: promotoren, (buiten)promovendi en geïnteresseerden in promoveren. De bijeenkomst bestond uit een eerlijk verhaal over het dissertatietraject, met waardevolle adviezen voor de (buiten)promovendi en een activerende bijdrage over een belangrijk onderwerp: valorisatie. De ervaring leert dat de (fiscale) proefschriften doorgaans niet de beoogde weerklank vinden in de maatschappij, maar daarentegen verstoffen in de bibliotheek.

Kavelaars⁴, de secretaris en de penningmeester van de Vereniging, verwelkomt de aanwezigen in de zaal. Hij opent de bijeenkomst met een verwijzing naar het proefschrift van misschien wel de bekendste wetenschapper van de twintigste eeuw: Albert Einstein.⁵ Einstein verdedigt in zijn proefschrift *‘Eine neue Bestimmung der Moleküldimensionen’* zijn nieuwe formule voor de afmeting van moleculen.⁶ Het meest verbazingwekkende aan zijn proefschrift? Einstein had voor zijn dissertatie slechts

¹ De auteur is als promovenda verbonden aan de Universiteit Maastricht.

² R. Dijkgraaf, *Het nut van nutteloos onderzoek*, Soest: Uitgeverij Bert Bakker 2012.

³ Voor verslag van de voorgaande edities, zie L.J.A. Pieterse, ‘Samenscholen voor gevorderden’, *WFR* 2015/601, L.J.A. Pieterse ‘Leren promoveren, lessen voor geschoolde arbeiders’, *WFR* 2016/85, L.J.A. Pieterse, ‘Over promoveren gesproken’, *WFR* 2018/71 en D.C van Beelen, ‘Promoveren: het is schrijven en schrappen (en een klein beetje existentiële verwarring)’, *WFR* 2022/9.

⁴ P. Kavelaars is hoogleraar fiscale economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

⁵ A. Einstein (diss. Zürich), *Eine neue Bestimmung der Moleküldimensionen*, Bern: Buchdruckerei K.J. Wyss 1905.

⁶ N. Straumann, *On Einstein’s Doctoral Thesis*, Zurich: Institute for Theoretical Physics University of Zurich 2008.

twintig pagina's nodig. Kavelaars demonstreert met dit voorbeeld dat een goed proefschrift niet omvangrijk hoeft te zijn.

Dit verslag heeft ten doel de drie voordrachten uit deze editie van de landelijke bijeenkomst voor promovendi te beschrijven. Het verslag heeft dan ook eenzelfde structuur. Ten eerste volgt een verhandeling over het promoveren door buitenpromovendus Rhys Bane⁷. Ten tweede deelt Frank Pötgens⁸ zijn ervaringen als promotor. Ten derde wordt de zaal geïnspireerd door Stefan de Jong⁹ die de resultaten deelt van zijn onderzoek naar valorisatie. Tot slot sluit Essers¹⁰, de voorzitter van de Vereniging, de dag af met het uitreiken van de speciale editie van het *Weekblad over Fiscale Monografieën*.¹¹ Het verslag is hier en daar aangevuld met literatuur, ter ondersteuning.

2. Over vallen en opstaan – Bane

Bane, de eerste spreker van vandaag, deelt met de zaal zijn lessen als buitenpromovendus. Hij is in 2020 gestart met zijn proefschrift naast zijn werk als belastingadviseur, en zal zijn onderzoek naar verwachting in 2026 afronden. Bane gaf, na het bespreken van zijn *curriculum vitae*, een persoonlijk inzicht in zijn promotietraject.

Om te beginnen kwalificeert Bane de combinatie promoveren en een voltijdsbaan als veeleisend. Allereerst vereist het combineren van promoveren met werk een sterke intrinsieke motivatie. Ten tweede is het noodzakelijk om goede afspraken te maken met je werkgever. Ten derde is een stabiele privé situatie zeer gewenst. Het grote gevaar voor een (buiten)promovendi zijn alle mogelijke afleidingen van het proefschrift. Het werk bij een advocatenkantoor dan wel belastingadvieskantoor wordt getypeerd door korte deadlines die dan ook in de regel voorrang genieten. Daarnaast zijn binnen de belastingwetenschap ook allerlei mogelijke manieren om je te vermaken. Zo is het mogelijk om actief lid te worden van de Vereniging. Ook kan je gaan werken aan een interessant artikel voor het *Weekblad*. Naast al deze afleidingen zal de buitenpromovendus te maken krijgen met (te begrijpen) onbegrip op het kantoor wanneer hij een week verdwijnt om te werken aan zijn proefschrift. Privé kan er eveneens veel gebeuren, zoals het starten of verbreken van een relatie, wat het schrijven van het proefschrift in de weg kan staan.

Bane geeft vervolgens advies over de indeling van de (beperkt) beschikbare tijd van de buitenpromovendus. Het is belangrijk hier kritisch op te reflecteren. Bedenk vooraf wat bijvoorbeeld de toegevoegde waarde is van een publicatie voor je proefschrift. Daarnaast geeft Bane reflexief aan dat hij eerder had willen beginnen met het werken 'in

⁷ Rhys Bane is werkzaam als senior manager bij EY (te Amsterdam) en is als buitenpromovendus verbonden aan de Universiteit Leiden.

⁸ Frank Pötgens is werkzaam als partner/belastingadviseur bij *De Brauw, Blackstone, Westbroek* (te Amsterdam) en is hoogleraar Internationaal en Europees Belastingrecht aan de Vrije Universiteit (te Amsterdam).

⁹ Stefan de Jong is assistent professor aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

¹⁰ P. Essers is emeritus hoogleraar belastingrecht aan Tilburg University.

¹¹ Zie, *WFR* 2025/264-286.

blokken'. Dat is het opsparen van de een-dag-per-week zodat je na vijf weken een blok van een week kan gebruiken om volledig aan het proefschrift te werken. Bane kan op bijval rekenen vanuit de zaal, met de kanttekening dat de een-dag-per-week wel degelijk goed kan werken in de oriënterende fase van het onderzoek.

Vervolgens vertelt Bane over zijn persoonlijke strijd met de methodologie van zijn onderzoek. Zijn onderzoek is geëvolueerd van een beschrijving van de positie van de belastingplichtige in de *Mutual Agreement Procedure* (hierna: MAP)/arbitrageprocedure, naar een combinatie van het kwalificeren en het rechtsvergelijken van de MAP/arbitrageprocedure met investerings- en mensenrechtenverdragen. Hiermee beoogt Bane de gemeenschappelijke voorouder te herkennen en verschillen te verklaren aan de hand van hun historische ontwikkeling, ter lering voor de fiscaliteit. Wat ging vooraf aan deze ingrijpende wijziging van zijn methodologie? Op basis van het literatuuronderzoek bleek Bane's initiële plan al te zijn uitgevoerd door Perrou.¹² Met de uitstekende hulp van buitenaf, in zijn geval van Pieterse¹³ en Gooijer¹⁴, is vervolgens het idee ontstaan om een nieuwe methodologische insteek te kiezen. Hieruit blijkt de grote (inspirerende) waarde van de (co-)promotor. Bane heeft hier zijn grootste lering uit getrokken: blijf (enigszins) wendbaar ten aanzien van de exacte insteek van je onderzoek en praat met anderen hierover.

Tot slot geeft Bane aan dat hij overweegt te promoveren op artikelen in plaats van een traditionele fiscale monografie. Deze vorm van promoveren zal hem namelijk dwingen compacter en scherper te schrijven. Het onderwerp 'promoveren op artikelen' roept veel emoties op in de zaal. De gemeenplaats is dat het publiceren op artikelen de leesbaarheid verbetert, de hoeveelheid pagina's beperkt, en een tussentijdse beloning oplevert voor de promovendus. Daarentegen wijst Pötgens de zaal ook op de nadelen van het promoveren op artikelen. Uit zijn eigen ervaring blijkt namelijk dat het verwerken van de artikelen in een boek kan resulteren in een zelfstandig proefschrift. Daarnaast mogen de gebundelde artikelen doorgaans een aantal jaar oud zijn.¹⁵ Aangezien de belastingwetgeving de gewoonte heeft om op hoog tempo te wijzigen, kan dit tijdsverloop mogelijk problematisch zijn voor een coherent proefschrift. Ook brengt het promoveren op artikelen een extra administratieve last met zich, omdat de monografie de standaard is binnen juridische faculteiten. Kortom, het promoveren op artikelen is niet zo makkelijk als het lijkt.¹⁶

3. *Bezint eer ge begint* – Pötgens

Pötgens deelt vervolgens zijn ervaringen als promotor. Hij heeft inmiddels acht promovendi succesvol tot de verdediging geleid. De belangrijkste vraag die Pötgens aan

¹² K. Perrou, *Taxpayer Participation in Tax Treaty Dispute Resolution*, Amsterdam: IBFD Doctoral Series 2014.

¹³ L.J.A. Pieterse is verbonden aan de Universiteit Leiden en de Vrije Universiteit (te Amsterdam).

¹⁴ J. Gooijer is landelijk vaktechnisch coördinator vennootschapsbelasting bij de Belastingdienst en verbonden aan de Vrije Universiteit (te Amsterdam).

¹⁵ Voor de specifieke voorwaarden voor het promoveren op artikelen wordt doorverwezen naar de promotiereglementen van de universiteiten. De voorwaarden kunnen namelijk nogal uiteenlopen.

¹⁶ Voor meer overwegingen, zie C.E. de Jager, 'Promoveren op een monografie of op artikelen: enkele handvatten voor het maken van deze keuze', *RMThemis* 2018/3, p. 95-103.

de geïnteresseerde in het promotietraject zou willen stellen is: waarom wilt u promoveren? Hier zijn volgens Pötgens namelijk wel degelijk foute antwoorden op te geven. Die foute antwoorden zitten in de hoek van ‘titel’, ‘eer’ en ‘aanzien’. Goede antwoorden zijn er ook. Pötgens is bij een kandidaat-promovendus op zoek naar een passie voor het schrijven en onderzoeken. In de praktijk bestaat het promoveren namelijk maar uit tien procent inspiratie en negentig procent discipline. Je moet dus bereid zijn om op een zolderkamer, omringd door boeken, in betrekkelijke eenzaamheid te werken aan een langetermijnproject. De vraag naar geschiktheid laat zich slechts beantwoorden door zelfreflectie en zelfonderzoek. Zelfonderzoek kan gedaan worden door bijvoorbeeld te oefenen met het publiceren. Daarnaast is het belangrijk dat je als promovendus volledig achter je onderzoeksonderwerp staat. Je zult immers de rest van je carrière met dit onderwerp worden geassocieerd; dus wees gewaarschuwd. Kavelaars vult instemmend aan dat hij de keuze van het onderwerp door de promovendus slechts marginaal toetst, het onderwerp volstaat als het geschikt en haalbaar is.

Waarom is dit zelfonderzoek van cruciaal belang? Pötgens wijst op het persoonlijke leed dat gepaard kan gaan met het niet voltooiën van een proefschrift. Hij omschrijft dit treffend als een ‘kras op de ziel’, een ervaring die hij niemand toewenst. Dit wil niet zeggen dat er geen gegronde redenen zijn om een promotetraject te beëindigen. In de praktijk kan dit je echter blijven achtervolgen. Des te meer reden om goed na te denken of je over de juiste motivatie en kwaliteiten beschikt voordat je aan een proefschrift begint.¹⁷ De lezing van Pötgens laat zich samenvatten in de tijdloze waarschuwing: *‘bezint eer ge begint’*.

Het promoveren heeft een tweeledig doel. Ten eerste een vakinhoudelijk doel, inhoudende dat de promovendus een originele en significante bijdrage levert aan het onderzoeksgebied waarin het onderzoek is ingebed.¹⁸ Ten tweede een leerdoel, inhoudende dat de promovendus bekwaam wordt in het zelfstandig beoefenen van de wetenschap, oftewel leert zelfstandig publiceerbaar academisch onderzoek doen.¹⁹ In het verlengde hiervan benadrukt Pötgens het belang van het hebben van realistische verwachtingen. Het onderzoek is namelijk geen heilig geschrift, maar veeleer een proeve van bekwaamheid. Perfectie is onhaalbaar, en elk proefschrift zal onvermijdelijk door de tijd worden ingehaald. Het is belangrijker dat je de dissertatie tijdig afrondt en verdedigt. Met andere woorden: *‘kill it before it kills you’*. Wat kan bijdragen aan het tijdig afronden van het proefschrift? Het helpt vanzelfsprekend om je aan het initiële plan te houden. Daarnaast is het waardevol om in de beginfase tijd te investeren in de afbakening van het onderzoeksobject, de probleemstelling en de opzet van het

¹⁷ Voor meer zelfonderzoek, zie M. Sombroek-van Doorm & C. Stolker, ‘Promoveren in de rechtswetenschap: de promovendus, de begeleider en het proefschrift’, AA 2022/998, en M. Snel, ‘Promoveren?’, AA 2019/1028, paragraaf 4.

¹⁸ M. Snel, ‘Promoveren?’, AA 2019/1028, p. 1028. Zie ook art. 7.19 lid 2 sub b Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek.

¹⁹ M. Snel, ‘Promoveren?’, AA 2019/1028, p. 1028. Zie ook art. 7.19 lid 2 sub b Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek.

onderzoek. Volgens Pötgens vormt dit de omlijning van de dissertatie; de verdere uitwerking is een kwestie van ‘inkleuren’ van deze vooraf bepaalde structuur.

Pötgens onderscheidt vervolgens twee benaderingen die promotoren doorgaans hanteren: de ‘*hands-on*’ en de ‘*hands-off*’ methode. Zelf hanteert hij de laatste methode. De *hands-on* methode moet worden begrepen als een intensieve vorm van begeleiding met veel vooraf afgesproken contactmomenten. De *hands-off* methode kent daarentegen geen vaste ontmoetingen of deadlines. Het initiatief ligt volledig bij de promovendus die zijn werk inlevert als dat door hem rijp wordt geacht. Pötgens benadrukt dat geen methode zaligmakend is. Beide benaderingen kunnen uitstekend werken, mits de gekozen methode aansluit bij de specifieke behoeften van de promovendus.

Na de vaderlijke adviezen van promotor Pötgens wordt afgerond op een vrolijke noot. Het dissertatietraject kan de promovendus veel brengen. Het is immers een uitzonderlijke periode in je leven waarin de promovendi de gelegenheid heeft zich volledig te wijden aan één onderzoeksproject, zonder urenregistratie of een andere vorm van verantwoording. Deze enorme uitdaging gaat dan ook bij succes gepaard met een diep gevoel van zingeving en euforie. Daarnaast biedt het traject de mogelijkheid een waardevol netwerk op te bouwen. Ook tussentijdse publicaties kunnen voldoening en plezier verschaffen. Uiteindelijk wordt het promoveren bekroond met de verdediging: het feest van de promovendus.

4. Hoe kan de impact van onderzoek worden vergroot? – De Jong

Het laatste onderdeel van de bijeenkomst wordt traditiegetrouw verzorgd door een spreker van buiten het fiscale domein. In het verleden heeft Van der Burg²⁰ een lezing gegeven over de methodologische verantwoording van juridisch onderzoek.²¹ Eerder werd de bijeenkomst verrijkt door de taallessen van Renkema.²² Renkema is bekend van de *Schrijfwijzer*, het standaardwerk op het gebied van taaladvies.²³

De Vereniging mocht dit jaar Stefan de Jong verwelkomen. De Jong promoveerde in 2015 op het onderwerp valorisatie.²⁴ Het doel van zijn presentatie was tweeledig. Ten eerste schetst De Jong de ontwikkeling van het concept valorisatie binnen de Nederlandse wetenschap. Ten tweede inspireert De Jong de zaal om na te denken over de impact van het eigen onderzoek. Om te beginnen rijst de vraag hoe de term valorisatie dient te worden begrepen. De Jong hanteert de volgende definitie: ‘Valorisatie is het proces van waardecreatie uit kennis, door kennis geschikt en/of beschikbaar te maken voor

²⁰ W. van der Burg is hoogleraar rechtsfilosofie en rechtstheorie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

²¹ Zie L.J.A. Pieterse ‘Leren promoveren, lessen voor geschoolde arbeiders’, *WFR* 2016/85.

²² J. Renkema is emeritus hoogleraar tekstkwaliteit aan Tilburg University. Zie D.C van Beelen, ‘Promoveren: het is schrijven en schrappen (en een klein beetje existentiële verwarring)’, *WFR* 2022/9.

²³ J. Renkema, *Schrijfwijzer*, Amsterdam: Boom 2020.

²⁴ S. de Jong (diss. Leiden), *Engaging Scientists: Organization of valorization in the Netherlands*, Den Haag: Rathenau Instituut 2015, p.165.

economische en/of maatschappelijke benutting en te vertalen in producten, diensten, processen en nieuwe bedrijvigheid.’²⁵

Hoe heeft de wetenschap in Nederland zich ontwikkeld aan het eind van de twintigste en het begin van de eenentwintigste eeuw? Hier onderscheidt De Jong drie verschillende perioden: 1945 tot 1970, 1970 tot 2010, en de periode vanaf 2010. Om te beginnen wordt Nederland tussen 1945 en 1970 getypeerd als een ‘wetenschapsrepubliek’. In 1945 werd namelijk een invloedrijk rapport uitgebracht met een conclusie waar de gemiddelde wetenschapper blij van wordt.²⁶ Kort samengevat adviseert dit rapport om de wetenschap veel geld te geven en haar vervolgens met rust te laten. Het rapport voorspelt dat de maatschappelijke opbrengsten daarna vanzelf komen. In 1970 kwam de maatschappij tot de realisatie dat de onderzoekers niet altijd keuzes maakten ten behoeve van de maatschappij. Daarnaast werden de jaren ’80 van de vorige eeuw gekenmerkt door een crisis die tot de noodzakelijke bezuinigingen leidde binnen de wetenschap. Vanaf 1970 tot 2010 wordt de wetenschap als motor gezien van de kenniseconomie. De focus verschoof dus naar de waarde van het onderzoek in de toepassing van de kennis in de maatschappij. Vanaf 2010 ontstond een nieuwe trendbreuk door de grote vraagstukken waar de maatschappij nu voor staat. Deze problemen zijn dermate groot dat de maatschappij hoopt ze te kunnen oplossen met behulp van de wetenschap, als gelijkwaardige partner.

De Jong maakte aan de hand van de historische ontwikkeling duidelijk dat de term valorisatie geen eendagsvlieg is maar een onontkoombare ontwikkeling. Valorisatie is de nieuwe voorwaarde die de overheid heeft gesteld aan het financieren van wetenschap.²⁷ Deze nieuwe voorwaarde vraagt van onderzoekers om hun strategie voor kennisontwikkeling opnieuw te bepalen. Het is daarom tijd om als wetenschapper te adapteren en na te denken over de impact van het eigen onderzoek op de maatschappij.

De Jong gaat over tot het tweede deel van zijn presentatie: het inspireren. Hij roept op tot reflectie op het impactpotentieel van eigen onderzoek. Maatschappelijke impact wordt door De Jong begrepen als een positieve en duurzame verandering in ‘denken’, ‘doen’ en, uiteindelijk ‘zijn’ binnen de maatschappij.²⁸ Ter ondersteuning presenteert De Jong een aantal vragen voor onderzoekers, gericht op het identificeren van het impactpotentieel van hun werk. Deze vragen luiden als volgt: Wat is het doel van het onderzoek? Op welk maatschappelijk vraagstuk is het onderzoek gericht? Welke partijen zijn te onderscheiden binnen dit maatschappelijk vraagstuk? Waar gaat de doelgroep van het onderzoek op zoek naar informatie? Hoe maak je de inzichten toegankelijk? Volgens De Jong neem je idealiter de antwoorden op deze vragen op in je proefschrift onder de titel ‘valorisatie’ of ‘impact’.

²⁵ S. de Jong (diss. Leiden), *Engaging Scientists: Organization of valorization in the Netherlands*, Den Haag: Rathenau Instituut 2015, p.165. Zie ook Nederland Ondernemend Innovatieland, *Van voornemens naar voorsprong*, Den Haag: Interdepartementale Programmadirectie Kennis en Innovatie 2009, p.8.

²⁶ V. Bush, *Science – The Endless Frontier*, Arlington: National Science Foundation 1945.

²⁷ S. de Jong (diss. Leiden), *Engaging Scientists: Organization of valorization in the Netherlands*, Den Haag: Rathenau Instituut 2015, p.167.

²⁸ S. de Jong (diss. Leiden), *Engaging Scientists: Organization of valorization in the Netherlands*, Den Haag: Rathenau Instituut 2015, p.165.

Tijdens de discussie met het publiek werd De Jong gevraagd wat hij ter verdediging kan aanvoeren tegen de veelgehoorde kritiek op valorisatie. Binnen de (juridische) wetenschap worden namelijk doorgaans drie kritieken geuit. Ten eerste waarschuwen wetenschappers dat valorisatie het bestaan van fundamentele onderzoek bedreigt.²⁹ De invloed van de maatschappij kan namelijk leiden tot een grotere aandacht voor toegepast onderzoek, omdat dat resultaten oplevert die op de korte termijn van belang zijn.³⁰ Dat kan ten koste gaan van fundamenteel onderzoek, waarvan de resultaten vaak niet direct tot toepassing leiden.³¹ Ten tweede wordt gewaarschuwd voor een toegenomen instrumentalisatie van de juridische wetenschap.³² Dit betekent dat het onderzoek uitgaat van de assumptie dat een maatschappelijk probleem door het recht moet worden opgelost. Terwijl die aanname op zichzelf al ter discussie kan worden gesteld. Ten derde waarschuwen juridische wetenschappers dat de juridische methodologie ontoereikend is voor het beantwoorden van maatschappelijke vragen.³³ De nadruk op valorisatie stimuleert immers onderzoeken naar effectiviteit, efficiëntie, impact en invloed van het recht op de maatschappij. De klassieke juridische onderzoeksmethode, die in beginsel dogmatisch van aard is, biedt hiervoor geen adequate antwoorden. Juridisch-dogmatisch onderzoek richt zich namelijk op het systematisch in kaart brengen van het geldende recht, zoals neergelegd in bronnen van nationaal, Europees of internationale rechtsregels, beginselen en rechtelijke uitspraken.³⁴ Voor het leveren van bewijs van normatieve oordelen, als effectiviteit en impact, is daarentegen sociologisch-juridisch of empirisch-juridisch onderzoek nodig. Juridische onderzoekers zijn doorgaans niet geschoold in deze vorm van onderzoek, of hebben deze methode simpelweg niet gekozen in hun onderzoeksdesign.³⁵ De Jong onderkent de discussie in de literatuur en nuanceert zijn stelling door te zeggen dat niet elk onderzoek in dezelfde mate impact kan hebben op de maatschappij. Daarnaast deelt hij de zorgen over het verdwijnen van fundamenteel onderzoek niet. Hij betoogt dat de wetenschap, ondanks de nadruk op valorisatie, voldoende ruimte blijft bieden voor theoretisch onderzoek.

Kavelaars betreft het verhaal van De Jong op de belastingwetenschap. Hij onderkent de inherente maatschappelijke relevantie van het belastingrecht voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Kavelaars betreurt dan ook het algemene vermoeden dat de belastingwetenschap voornamelijk technische en/of commerciële proefschriften aflevert. Er is doorgaans minder oog voor, of interesse in, de maatschappelijke relevante

²⁹ R. Dijkgraaf, *Het nut van nutteloos onderzoek*, Soest: Uitgeverij Bert Bakker, 2012.

³⁰ S. de Jong (diss. Leiden), *Engaging Scientists: Organization of valorization in the Netherlands*, Den Haag: Rathenau Instituut 2015, p.166.

³¹ S. de Jong (diss. Leiden), *Engaging Scientists: Organization of valorization in the Netherlands*, Den Haag: Rathenau Instituut 2015, p.166.

³² R. van Gestel & H.W. Micklitz, 'Why Methods Matter in European Legal Scholarship', 20(3) *European Law Journal* 2015, p. 292-316.

³³ R. van Gestel & H.W. Micklitz, 'Why Methods Matter in European Legal Scholarship', 20(3) *European Law Journal* 2015, p. 292-316.

³⁴ G. van Dijck, M. Snel & T. van Golen, *Methoden van rechtswetenschappelijk onderzoek*, Den Haag: Boom juridisch 2023, par. 6.3.

³⁵ R. van Gestel & H.W. Micklitz, 'Why Methods Matter in European Legal Scholarship', 20(3) *European Law Journal* 2015, p. 292-316.

vraagstukken die zien op bijvoorbeeld de inkomstenbelasting, de loonbelasting/premies volksverzekeringen of het stelsel van toeslagen. Deze constatering nodigt uit tot verdere reflectie op de rol van de belastingwetenschap binnen de maatschappij.

5. Tot besluit

Peter Essers³⁶, de voorzitter van de Vereniging, sluit de middag af. Hij blikt terug op een inhoudelijke dag over het promoveren en de manieren waarop de wetenschappelijke kennis kan worden gedeeld. Als toetje werden de deelnemers getrakteerd op een speciale editie van het *Weekblad* over *Fiscale Monografieën*.³⁷ Deze editie bevat opiniestukken over de eigen bijdragen van auteurs aan de reeks. Dit wordt gedaan aan de hand van een rijk palet aan auteurs, met een grote verscheidenheid aan onderwerpen.³⁸ Terugblikkend op de lezing van De Jong over valorisatie, kan worden gesteld dat de reeks *Fiscale Monografieën* bijdraagt aan het behouden en overdragen van fiscale kennis aan de maatschappij, hetgeen aansluit bij zijn boodschap. De dag wordt traditiegetrouw afgesloten met een borrel.

³⁶ P. Essers is emeritus hoogleraar belastingrecht aan Tilburg University.

³⁷ Zie *WFR* 2025/264-286.

³⁸ Zie *WFR* 2025/264-286.